

Regeringskansliet, Klimat- och
näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över utkast till lagrådsremiss En mer ändamålsenlig prövning av kärntekniska anläggningar

Er beteckning: KN2025/01871

Sammanfattning

Länssstyrelsen ser positivt på ambitionen att skapa en mer förutsebar process men anser att den föreslagna lagtexten behöver förtydligas i vissa delar för att säkerställa att det föreslagna systemet får avsedd effekt, att prövningen enligt miljöbalken inte urholkas, att tekniska risker fångas upp och att beredskapsansvaret hanteras på ett fullgott sätt. Länssstyrelsen behöver tillföras resurser för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt det föreslagna systemet.

Länssstyrelsen avgränsar yttrandet till avsnitten 2.1 och 9.6 i utkastet till lagrådsremiss.

Avsnitt 2.1 Förslag till lag om regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar

1 § Lagens innehåll

Länssstyrelsen vill framhålla behovet av att regeringens godkännande enligt den föreslagna lagen inte leder till att senare prövningar, särskilt enligt miljöbalken, försvagas eller i praktiken förlorar sin funktion som heltäckande miljö- och säkerhetsprövning. Det bör säkerställas att lagens konstruktion inte medför att grundläggande avvägningar görs innan det finns ett fullständigt beslutsunderlag.

3 § Ansökan om godkännande av en kärnteknisk anläggning

Den föreslagna aktivitetsgränsen på 10 terabecquerel riskerar enligt länssstyrelsens mening att bli ett otillräckligt urvalskriterium.

Länsstyrelsen vill framhålla att aktivitetsnivåer inte ensamma speglar den anläggningstekniska komplexiteten, riskprofilen eller behovet av beredskap. Detta gäller särskilt nya och oprövade tekniker såsom små modulära reaktorer (SMR). Länsstyrelsen föreslår att regeringen i den fortsatta beredningen av ärendet överväger kompletterande kriterier som även fångar tekniktyp och osäkerhetsnivå.

4 §

Länsstyrelsen vill betona vikten av att ansökan innehåller ett tillräckligt, omfattande, beslutsunderlag som säkerställer att centrala miljö- och säkerhetsfrågor inte skjuts till senare skeden. Om regeringen ska fatta ett tidigt godkännandebeslut bör lagtexten ställa tydligare krav på dokumentation samt på att konsekvenser rörande beredskap, evakuering och räddningstjänst beaktas redan i ansökan.

5 §

Länsstyrelsen är geografiskt områdesansvarig och har ett omfattande ansvar vid händelse av utsläpp från kärntekniska anläggningar. Länsstyrelsen föreslår därför att även länsstyrelsen uttryckligen ska anges som mottagare av en underrättelse när en ansökan kommit in till Regeringskansliet. Detta är viktigt för att möjliggöra tidig analys av beredskaps- och samhällskonsekvenser hos Länsstyrelsen.

8 §

Det bör anges i lagtexten att länsstyrelsen ska ges möjlighet att yttra sig över en ansökan om godkännande. Ett godkännande får en stor betydelse för regional beredskap, markanvändning och för lokalsamhället. Det bör även anges i lagtexten vilken roll Strålsäkerhetsmyndigheten ska ha i beredningen av en ansökan.

9 § Regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar

Länsstyrelsen vill uppmärksamma risken att ett tidigt regeringsgodkännande negativt påverkar efterföljande prövningar på myndighets- och domstolsnivå.

Länsstyrelsen anser att ett godkännande bör kunna återkallas om nya uppgifter framkommer som t.ex. kan innebära säkerhets- och beredskapshinder.

10–19 §§ Plan för kärntekniska anläggningar

En plan för kärntekniska anläggningar utgör en central del av det tänkta systemet med regeringens godkännande av kärntekniska anläggningar. Eftersom planen inte kräver en fullständig miljökonsekvensbedömning finns det en tydlig risk att ett godkännande meddelas utan en tillräcklig bild av anläggningens påverkan på miljö, markanvändning, beredskap och samhällsutveckling. Länsstyrelsen betonar därför vikten av tydliga krav på dokumentation i beslutsprocessen. Det bör även framgå i lagtexten att Länsstyrelsen ska ges möjlighet att yttra sig i planprocessen. Den omständigheten att godkännandet, enligt lagförslaget, inte kan återkallas ökar vikten av att planens beslutsunderlag är fullständigt och robust. Det är därför angeläget att strategiska miljöbedömningar och samråd med berörda expertmyndigheter genomförs på ett sätt som ger ett heltäckande underlag.

I 13 § anges det att ett beslut om en plan för kärntekniska anläggningar ska föregås av en strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken, om en sådan krävs enligt det kapitlet. Av utkastet till lagrådsremiss framgår det (s. 53) att planbeslutet inte ska vara bindande i den efterföljande tillståndprocessen när det gäller prövningar enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen ser gärna att man i den fortsatta beredningen av ärendet redogör för hur detta förfarande förhåller sig till kraven i SMB-direktivet (EU:s direktiv 2001/42/EG).

21 § Regeringens godkännande förfaller om det inte finns en plan

Länsstyrelsen delar uppfattningen att godkännandet ska vara kopplat till en giltig plan. Samtidigt vill Länsstyrelsen framföra att ett godkännande bör kunna återkallas om det framkommer nya omständigheter av betydelse för landets säkerhet eller regional beredskap.

Avsnitt 9.6 Konsekvenser för staten

Länsstyrelsen har en viktig roll att fylla för att det föreslagna systemet med tidigt godkännande av regeringen ska kunna fylla sitt syfte. Länsstyrelsen kommer att behöva bidra med vår expertkunskap om regionala förhållanden och nödvändig dokumentation. Detta kräver att Länsstyrelsen tillförs resurser för uppgifterna.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Anna-Karin Wieslander med handläggare Frida Holm som föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjurist Christian Finnerman, tillförordnad avdelningschef Christina Gustavsson och försvarsdirektör Tomas Birgegård medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post sodermanland@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Södermanlands län, 611 86 Nyköping, eller ring vår växel 010-223 40 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/sodermanland.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/sodermanland/personuppgifter